

Verslag QA-team ROSA

Dinsdag 26 september 2023, 10:00-12:00

Aanwezig

Bram Gaakeer (OCW), Maarten de Niet (FORA), Marc Berenschot (HORA), Mark de Jong (HOSA/HORA), Yassine Lamchacht (DUO), Gerald Groot Roessink (DUO), Bas Kruiswijk (MORA), Joël de Bruijn (MOSA), Dennis Heringa (ROSA Beheerteam), Remco de Boer (ROSA Beheerteam), Wilco Mol (ROSA Beheerteam), Brian Dommissie (ROSA Beheerteam)

Gasten

Evelien Renders (SURF)

Afwezig

Frank Grave (ROSA Beheerteam), Leon Sprooten (MORA), Joeri van Es (ROSA Adviesgroep Samenhang)

1. **Opening, mededelingen / verslag**
  - Verslag 06-06-2023
2. **Update voortgang overzicht en inzicht architectuurontwikkeling en internationale standaarden**
3. **Wijzigingsverzoek Gegevenssoorten wordt Informatieobjecten**
4. **Ketenprocesmodellen**
  - a. **Ketenprocesmodel Deelnemen aan het onderwijs**
  - b. **Ketenprocesmodel Examineren en toetsen**
  - c. **Afbakenen contexten (toepassingsscenario's) en prioritering uitwerken tot ketenprocesmodellen**
5. **Voortgang architectuurkaders, IV-domeinen en Toepassingspatronen**
6. **Werkvoorraadoverzicht / lopende acties**

1. Opening, mededelingen en verslag

Een aantal mensen is verhinderd maar alle SRA's zijn vertegenwoordigd. Yassine moet eerder weg.

Verslag wordt akkoord bevonden. Alle acties zijn uitgevoerd of er wordt aan gewerkt (zie openstaande acties aan het einde van dit verslag)

2. Update voortgang overzicht en inzicht architectuurontwikkeling en internationale standaarden

Nu Henk nog ergens in Spanje loopt, neemt Evelien in haar eentje de honneurs waar om het QA-team bij te praten over de voortgang van het project.

De voortgang van het project is weergegeven in de notitie die Evelien heeft opgesteld voor het KRO HO en voor de Architectuurraad van Edustandaard. Omdat die meer dan volledig is verwijzen we hierbij naar die notitie: <https://www.edustandaard.nl/app/uploads/2023/10/oktober-2023-Update-internationale-samenwerking-SURF.pdf>.

Reacties QA-team

- Bram Gaakeer vraagt aandacht voor het volgende: de objecten en relaties in eduxs.eu komen voor een deel overeen met hoe dat ook in de ROSA wordt gedaan. Is er nagedacht over hoe de informatie die via eduxs.eu wordt verzameld en ontsloten ook op een goede manier in de ROSA te kunnen laten landen en dat dit synchroon blijft lopen. Brian Dommisse geeft aan dat dit een gezamenlijke inspanning van het project en het beheer van de ROSA is (is ook als taak binnen het werkpakket Epic 033 benoemd). Dat betekent dat we vanuit de ROSA moeten bepalen welke informatie we willen ontsluiten en hoe we dat willen en dat het project daar (technisch) invulling moet geven (en dat dus ook als taak moeten hebben opgenomen in het projectplan). Dit laatste is in de bespreking van het plan van aanpak in het QA-team en AR ook meegegeven aan het project, geeft Evelien aan, maar is nu nog niet opgepakt concreet, hoewel vanuit het project wel de eerste acties nu zijn uitgezet om met bepaalde gebruikersgroepen te gaan afstemmen, zowel over het vullen van de database als het afnemen van die informatie. Daar kan deze vraag prima op aansluiten. Bram pleit ervoor om dit als concrete actie voor zowel Beheerteam ROSA als het Eduxs-project op te nemen om dit uit te gaan werken.
- Gerald vraagt zich af of het nu om een project gaat waarbij het perspectief is vanuit het Nederlandse onderwijs naar buiten of dat het een internationaal project is waar we als Nederland op aansluiten. Evelien geeft aan dat dit laatste de bedoeling is. Maakt het misschien wel lastiger om alles wat we in Nederland ermee willen er 100% uit te kunnen halen, maar er is toch gekozen voor dat internationale perspectief. De keuze voor deze scope wordt reeds ondersteund vanuit andere Europese initiatieven waaronder vanuit de European Digitalisation hub waaronder de Interoperabiliteit-werkgroep (waar Surf ook in participeert) als taak heeft om een “inventory” te doen van architectuurontwikkelingen op interoperabiliteitgebied en daarbij graag willen aansluiten op Eduxs.
- De vraag aan het QA-team wie er betrokken wil zijn bij de tweewekelijkse sprintreviews wordt door Joël nog om de volgende praktische zaken gevraagd:
  - Kan je zelf bepalen bij welke review je wel of niet wilt aansluiten? Ja, dat kan, vooraf aan elke sprint wordt de inhoud van die sprint bepaald en degenen die zich hebben opgegeven krijgen dat te horen en kunnen zelf dan bepalen of zij de juiste personen zijn voor die review (of eventueel een collega sturen).
  - Zijn de demo's en reviews openbaar (kan je ze later terug bekijken als je dat zou willen)? Evelien wil nog wel even uitzoeken of dat met de opnames kan en mag, maar in principe zou dat wel mogelijk zijn.
- Evelien gaat nog een korte notitie maken voor het ketenregieoverleg en zal die ook aan Brian sturen om aan dit verslag te koppelen.
- Verder komt er na 2023 sowieso een vervolg op dit project, vanuit Npuls is er veel belangstelling en die hebben een stuk funding ter beschikking gesteld voor de pilotfase 2 in 2024.

BESLUITEN:

- Gerald Groot Roessink (DUO) stelt zich beschikbaar voor de reviews
- Vanuit Beheerteam ROSA zijn Maarten en Joeri al eerder betrokken geweest bij het datamodel. Vanuit het beheerteam zal er in ieder geval door hen of anderen invulling gegeven worden aan de reviews. Communicatie kan via Brian verlopen.

ACTIES:

- Afspraken maken over ontsluiten Eduxs naar de ROSA (initiatief ligt bij Brian en Evelien)

3. Wijzigingsverzoek Gegevenssoorten wordt Informatieobjecten

Zie voor de onderbouwing de tekst in de agenda van dit overleg.

Omdat het een metamodel-wijziging betreft is een advies vanuit het QA-team en een formeel besluit tot wijziging in de Architectuurraad gewenst.

Reacties QA-team

- Gerald Groot Roessink vindt de relatie die in het verzoek die gelegd wordt met MIM niet juist. We hebben het hier over architectuur en niet over gegevens en voortbrengingsstraten of iets dergelijks. Op dit niveau zou een relatie met business objects uit Archimate logischer zijn dan met MIM wat een stap verder ligt. Remco de Boer snapt het bezwaar. De relatie met MIM ligt in het gegeven dat we hier spreken over conceptuele informatiemodellen maar dat in de beschrijving het begrip “entiteittype” wordt gebezigd dat in de andere lagen van MIM een eigen betekenis heeft. Dat begrip/woord hoort hier niet en moet vervangen worden door het woord “object” en dan ben je deze verwarring kwijt.
- De definitie van informatieobject wordt nu aan de NORA ontleend. Is een ingeburgerde definitie uit het archiefwezen. Helemaal de lading dekken doet die niet voor de context waarin wij dit gebruiken, maar als we ons houden aan ons principe (ontleend begrippen en definities waar dat kan uit de NORA) dan is dit wel een te verdedigen keuze voorlopig. Brian wijst er op dat er een expertgroep onder de NORA is gestart (waarin Brian als linking pin vanuit de ROSA zitting heeft genomen) die een verbetering van het NORA Begrippenkader en de aansluiting daarop van de diverse referentiearchitecturen gaat doorvoeren te beginnen met de architectuurbegrippen. Als wij vanuit ons domein bepaalde definities niet goed achten en voorstellen hebben tot aanpassing dan kunnen we dat via dit kanaal.
- NB in het Redactieteam ROSA Begrippenkader (waar Gerald, Maarten en Brian in participeren) twee dagen later (op 28 september) is over de definitie nog nader over gebogen en is de conclusie geweest dat de NORA-definitie te eng is opgesteld en heel erg gericht is op archivering en niet op het conceptueel modelleren. Het redactieteam doet het voorstel om de volgende definitie te gaan gebruiken (afgeleid van **NEN-ISO 23081-1:2017**): *Een zelfstandige eenheid van informatie die betekenis heeft en daardoor bruikbaar c.q. van belang is binnen een bepaalde context.*
- Yassine Lamchachi vraagt zich af wat de impact is van deze wijziging. Remco geeft aan dat die vooral is op de beschrijving in de teksten en de modellen. De plek en de functie in de modellen blijft hetzelfde, alleen de aanduiding en definitie veranderen om verwarring te voorkomen. De impact blijft ook beperkt tot de ROSA zelf, want andere referentiearchitecturen bijvoorbeeld hadden deze keuze al gemaakt, daar sluiten we nu ook beter op aan. Bovendien zijn de bestaande URL's waar nog Gegevenssoorten in staat niet weg, die blijven op de achtergrond actief en verwijzen naar de nieuwe URL's.
- Maarten de Niet vult aan dat vanuit het redactieteam er nog een notitie komt waarin uitleg over wat informatieobjecten zijn, wat begrippen zijn en hoe die zich tot elkaar verhouden. Dat zal uiteindelijk ergens bij Onderwijssemantiek moeten terechtkomen. In de ROSA zijn stukjes van zo'n uitleg nu op verschillende plekken te vinden (bij Begrippenkader, bij KOI etc.) en dat willen we bij elkaar brengen. Hierin wordt ook een eerdere vraag uit het QA-team in mee genomen (zie Lopende acties bij agendapunt 6).

BESLUITEN:

- QA-team adviseert positief over de wijziging van gegevenssoorten in informatieobjecten en stemt in met het voorlopig opnemen van de NORA-definitie in de beschrijving en in het afgeleide begrip, totdat er een beter alternatief voorhanden is.

ACTIES:

- Wijzigingsverzoek agenderen in Architectuurraad van 12 oktober 2023 incl. de eventuele aanpassing van de definitie en de toelichting (entiteittype wordt object).

4. Ketenprocesmodellen

Het doel van ketenprocesmodellen is om een aantal ketenprocessen in samenhang te beschrijven. Hoe die samenhang er uitziet is onder meer afhankelijk of er voor de processen overkoepelende diensten of afsprakenstelsels zijn of worden ontwikkeld, waarbij het voor de stakeholders duidelijk moet worden hoe die zich tot elkaar verhouden. De keuze voor de uitwerking van een ketenprocesmodel is grotendeels vraaggestuurd, dus als er behoefte is geuit (via de Architectuurraad of Standaardisatieraad, via een wijzigingsverzoek).

De toelichting op de landingspagina van Ketenprocessen

(<https://rosa.wikixl.nl/index.php/Ketenprocessen>) is op het bovenstaande aangepast.

BESLUITEN:

- QA-Team acht die omschrijving op die plek voorlopig als adequaat genoeg.

ACTIES:

- Spelregeldocument voor ketenprocessen en ketenprocesmodellen afronden (Beheerteam ROSA)

Ad 4a Ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelname

(https://rosa.wikixl.nl/index.php/Aanmelden_en_administreren_onderwijsdeelname)

Dennis Heringa leidt aan de hand van de wiki-pagina het QA-team door de belangrijkste wijzigingen in het ketenprocesmodel.

Reacties QA-team

- Bas Kruijswijk heeft een probleem met de wijze waarop Archi(mate) met de read- en write-relaties omgaat die voor zijn gevoel juist anders zouden moeten lopen. Dat gevoel wordt door Dennis en Brian herkend. Remco zal dit onder de aandacht brengen van de “juiste mensen”.
- Ander punt dat Bas inbrengt is de consistentie met de sectorale referentiearchitecturen (SRA’s). Is het nu de bedoeling dat een ketenproces in zo’n referentiearchitectuur een corresponderend bedrijfsproces kent en is daar naar gekeken? Dat hoeft niet 1-op-1 maar er moet wel een relatie/mapping te maken zijn volgens Dennis. Per sector kan bovendien de uitwerking er ook anders uitzien. Remco vult aan dat er meerdere toepassingen zijn voor een ketenprocesmodel. Bij de mapping met de SRA’s zouden dan inderdaad die delen van het ketenprocesmodel waar

de onderwijsorganisatie een rol vervult ook herkenbaar moeten zijn in de SRA's of in ieder geval daar op te mappen zijn. Dat hoeft niet altijd exact met dezelfde terminologie en in dezelfde mate van detaillering te gebeuren, domeinspecifieke zaken als bijvoorbeeld BPV zal je hier niet aantreffen. Een andere belangrijke toepassing van een ketenprocesmodel is dat als partijen bij ketensamenwerkingen om tafel gaan zitten om afspraken te maken over de gegevensuitwisseling dat dan zo'n model (of een deel daarvan) daarbij een referentie biedt om die afspraken verder vorm te geven, ook over keuzes als wel of niet centrale voorzieningen. Wat Bas opvalt is dat bepaalde processen heel erg focussen op de administratie maar niets zeggen over de processen die daar aan ten grondslag leggen. Bijvoorbeeld het administreren van een certificering is het sluitstuk van een heel proces bij een instelling maar dat zie je hier niet terug. Dat klopt helemaal, in de ketenprocesmodellen in de ROSA is het perspectief gericht op ketensamenwerking en uitwisseling. Zo'n uitkomst van de certificering is in dat perspectief interessant omdat het voor een andere proces bij andere partijen input vormt, maar hoe die uitkomst tot stand is gekomen is dat in principe niet. Uiteraard wel voor de SRA's.

- Naar aanleiding van het bovenstaande adviseert Bas om het ketenprocesmodel nog eens goed door te akkeren in de Adviesgroep Samenhang om te kijken of de mapping op ketenproces(stap)pen en informatieobjecten overal te maken is. Dat is ook het advies dat Dennis (vanuit het Beheerteam ROSA) mee wil geven. De eerdere afstemming met vertegenwoordigers van de SRA's en DUO waren gericht op input ophalen en de eerste uitwerkingen te toetsen, maar nu dat is verwerkt en na een reviewronde in het QA-team is gefinaliseerd, is zo'n diepgaande analyse zeker aan te raden.
- Yassine heeft dezelfde opmerkingen als Bas. Hij kijkt dan vanuit DUO met name naar de contexten waar DUO een rol in vervult en denkt dat er qua detaillering, naamgeving etc. nog wel wat te winnen valt. Brian onderschrijft dat en geeft dat aan dat met name die contexten die nu zijn onderkend nog een voorlopige invulling kennen qua processen en aanduidingen. Met partijen die daar meer vanaf weten kunnen we dat nog een slag verbeteren, maar het is bij dit ketenprocesmodel niet de bedoeling geweest om die contexten ook helemaal uit te werken. Als we dat wel belangrijk vinden, dan is dat een nieuw werkpakket dat we op kunnen pakken.
- Joël de Bruin vraagt zich aansluitend op Yassines opmerking af of die contexten (de grijze blokken in het in-context model) nu eigen objecten vormen of dat het hulpmiddelen zijn om de leesbaarheid te vergroten. Het zijn in Archimate-termen zogeheten visual groupings, geeft Dennis aan, die uiteraard niet lukraak zijn gekozen en afgebakend, maar die qua naamgeving maar ook qua afbakening nog wel kunnen veranderen. Brian vult aan dat er bij de drie ketenprocesmodellen die nu zijn uitgewerkt (die van Gebruik leermiddelen gaat nog in hetzelfde sjabloon gegoten worden) er in ieder geval sprake is geweest van harmonisatie en gebruik van dezelfde groupings. Verder in de agenda komen we hier nog op terug, hoe hier mee om te gaan en ook of er wensen zijn om bepaalde onderdelen verder uit te werken.
- Mark de Jong geeft aan dat afstemmen van dit model met de diensten die Studielink verleent en die betrekking hebben om onderdelen van de ketenprocessen in het model (bijv. flexibel aanmelden van Studielink dat een duidelijke relatie heeft met Aanmelden) iets is dat hij zal gaan initiëren, omdat hij een rol daarin gaat spelen.
- Tot slot wordt er nog een principiële vraag gesteld door Gerald en Yassine namelijk of we het ketenprocesmodel wel kunnen laten vaststellen door de AR als we weten dat er nog nadere afstemming/validatie gaat plaatsvinden met DUO en de SRA's waaruit aanpassingen kunnen voortvloeien. Brian geeft aan dat de afstemming met DUO waarschijnlijk vooral impact hebben op de twee context waar DUO een rol in speelt maar niet tot drastische wijzigingen in het Detailmodel zullen gaan leiden. Om die reden zou hij graag wel het ketenprocesmodel een status vastgesteld willen laten krijgen. De andere leden geven aan dat er waarschijnlijk altijd nog wel

verbeteringen nodig zijn elke keer als je naar zo'n model kijkt of er met anderen over gaat praten. Het is in hun ogen goed dat als we denken dat het model voor 80-90% klopt dit ook formeel te markeren. Daarmee kunnen partijen er op vertrouwen dat ze het als een redelijk solide basis kunnen gebruiken om ermee aan te slag te gaan. Die situatie hebben we met dit model wel bereikt is de algemene consensus. Brian en Remco geven aan dat de afstemming die we nog gaan doen met DUO en de SRA's als voorbehoud bij de vaststelling ook moet worden meegenomen. Op de wiki-pagina kunnen we dat doen in de grijze balk bovenaan de pagina. Met die nuancering kunnen Yassine en Gerald leven, zij verkeerden in de veronderstelling dat Vaststellen betekende dat we het model voorlopig zouden bevriezen en als definitief zouden gaan beschouwen.

BESLUITEN:

- QA-team acht het ketenprocesmodel voldoende uitgewerkt om als referentie te dienen, met de kanttekening dat er nog verdere afstemming en verfijning met onder meer de sectorale referentiearchitecturen (in de adviesgroep Samenhang) en met DUO (voor de aanpalende contexten Financiering van het onderwijs en Registratie van het onderwijs) zal plaatsvinden.

ACTIES:

- Ketenprocesmodel agenderen in de Adviesgroep Samenhang tbv validatie en mapping (Joeri, Dennis)
- Onderdelen van het ketenprocesmodel (met name bepaalde contexten in het In-context-model) bespreken en bijstellen in overleg met DUO (Yassine en Gerald betrekken collega's hierbij, Beheerteam ROSA (Dennis, Brian/Remco) zorgt voor de organisatie en verwerken van de uitkomsten)
- Afstemmen met Studielink (Mark de Jong neemt initiatief)

Ad 4b

Ketenprocesmodel Toetsen en Examineren (https://rosa.wikixl.nl/index.php/Toetsen_en_examineren)

Wilco Mol leidt aan de hand van de wiki-pagina het QA-team door de belangrijkste wijzigingen in het ketenprocesmodel sinds de vorige bespreking. Een paar significante punten:

- We onderscheiden een examendeelnemer bij examens en een toetsdeelnemer bij toetsen maar beide zijn als informatieobject specialisaties van onderwijsdeelnemer, die "ontstaat" in het proces Administreren Onderwijsdeelname (zoals in het In-context-model ook is weergegeven).
- Bij Examineren kan er sprake zijn van een Vrijstelling, een specialisatie van een Prestatieverklaring die voortkomt uit het proces Waarderen verworven resultaten. Het gaat hier om een vrijstelling om onderdelen van een examen te mogen overslaan. In de detail-view wordt die gekoppeld aan de processtap waar die betrekking op heeft.
- Uit het proces Toetsen volgt een leerresultaat (In feite een Toetsresultaat, een specialisatie van Leerresultaat). Leerresultaten kunnen uiteindelijk (al of niet geaggregeerd) in het ketenproces Administreren onderwijsresultaat terechtkomen zoals in het In-contact-model te zien is. En Leerresultaten komen ook terecht in het ketenproces Monitoren voortgang, wat alleen op hoofdlijnen is opgenomen in de context Voortgang van het onderwijs.

Reacties QA-team

- Er zit nog een discrepantie in de naamgeving van de contexten (de grijze blokjes). De context Deelnemen aan het onderwijs (dat uitgewerkt is als ketenprocesmodel) heet nu Aanmelden en administreren onderwijsdeelnemers. Het ketenproces *Waarderen verworven resultaten* hoort in de context Waarderen van ontwikkeling thuis en niet in Registratie van het onderwijs. Dat moet nog aangepast worden.
- Stages zoals bij het mbo de BPV, past dat in het model? Kan je die opvatten als een vorm van toetsen? Bas geeft aan dat het volgen en positief afsluiten van een BPV een voorwaarde is om te mogen deelnemen aan het examen. Dus geen onderdeel van het examen zelf. In het mbo kennen we waarschijnlijk wel meer specialisaties van leerresultaten. Maar ook uit een examen volgt een leerresultaat, dat altijd summatief is, maar eigenlijk is het afsluiten van de BPV dat ook. Brian merkt op dat ook toetsen zowel normatief als summatief kunnen zijn. In dat opzicht klopt het model dan ook voor BPV volgens Bas. Joël vult aan dat bijvoorbeeld het beoordelen of iemand een koers goed heeft geschilderd (bijv. als onderdeel van een praktijkexamen) ook past binnen de ketenprocessen. Bas geeft aan dat ook in de MORA er geabstraheerd is van alle mogelijke verschijningsvormen (proeve van bekwaamheid etc.) van Toetsen om het behapbaar en vergelijkbaar te houden. Joël en Bas achten het abstractieniveau dat hier in de ROSA is gehanteerd als passend.
- Bas geeft verder aan dat het onderscheid tussen toetsen en examineren, dus dat toetsen ook om andere redenen worden uitgevoerd dan als onderdeel van een examen, dat dat misschien in het model nog wat onderbelicht blijft. Dat zou beter tot uitdrukking moeten komen in een stukje uitleg van het model. Nadere uitleg missen we nu sowieso nog bij de modellen (wat wel in het andere behandelde model is gebeurd), dus hoe stappen etc. volgtijdig op elkaar aansluiten en welke overwegingen daarbij zijn gemaakt. Bas beaamt dat, de discussie zoals we die nu voeren zou in de uitleg expliciet gemaakt moeten worden. Nu staat er veel uitleg in de beschrijving van de ketenprocesstappen (in een tabel onderaan de pagina), maar dat is niet volgtijdig. Die zou verhuisd moeten worden naar de uitleg onder de modellen.
- Maarten bevestigt dat de aanpak en indeling ook goed te gebruiken was in de uitwerkingen in de FORA.
- Gerald vraagt zich af of het ketenproces “maken (als in ontwikkelen/samenstellen) van een toets” met opzet buiten dit model is gelaten. Remco geeft aan dat dit valt binnen het ketenprocesmodel Leermiddel gebruiken. Het gaat hier in feite om het “maken van een leermiddel” (in het procesmodel valt dat onder *Ontwikkelen van leermateriaal* en *Samenstellen leermiddel*). Dat is logisch want een hetzelfde leermiddel zoals ook een toets kan soms in meerdere situaties ingezet worden zowel als summatieve toets, misschien zelfs als onderdeel van een examen maar ook als oefenstof (eerdere examentoetsen zie je vaak in die hoedanigheid later weer gebruikt worden bijvoorbeeld).
- Remco geeft verder aan dat de relatie tussen het ketenprocesmodel Gebruik leermiddelen en dit ketenprocesmodel in een vorige versie niet alleen in het overnemen van de informatieobjecten (toets is een specialisatie van leermiddel) zat maar ook in de processen zelf. Toetsen was in een voorgaande een specialisatie van het ketenproces *Leermiddelen gebruiken* en die relatie zijn we nu kwijt en daardoor verliezen we relevante informatie. In het in-context-model is wel een relatie met het ketenproces *Leermiddel aanbieden* gelegd (met als verbindende informatieobjecten Toets en Leermiddel), maar die andere relatie op procesniveau nl. toetsen is een specialisatie van *Leermiddel gebruiken* zou ook in het in-context-model weer opgenomen moeten worden. Dit wordt door de anderen beaamd.

- Nav de vraag van Wilco of de relaties die nu tussen examenuitslag, toetsresultaat en leerresultaat juist zijn wordt het volgende opgemerkt. Is een examenuitslag nu welk of niet een leerresultaat. Een examenuitslag is nu weergegeven als een samenstelling van een of toetsresultaten maar is in feite een conclusie die trekt als je een aantal van die resultaten in samenhang worden beoordeeld. In dat opzicht is het logischer om de Toetsresultaten input te laten zijn voor de ketenprocesstap *Bepalen uitslag*. Het informatieobject Examenuitslag is dan het gevolg van die processtap. En de Examenuitslag kunnen we dan wel beschouwen als een Leerresultaat. In de relatie met het andere ketenprocesmodel hadden we al gezien dat bepaalde Leerresultaten op zichzelf of als samenstelling als Onderwijsresultaat worden geadmistreerd. Dat zal zowel voor de Toetsresultaten die worden behaald als onderdeel van een examen als de uiteindelijke Examenuitslag het geval zijn. Bram vult aan dat voor het primair onderwijs de uitkomsten van een Doorstroomtoets en het definitieve Schooladvies ook passen op deze generieke uitwerking. Het model zal hier dus op moeten worden aangepast.
- In de ketensamenwerkingsview vallen de volgende zaken op. De rol Geautoriseerde beoordelingsinstansie bevat nog een tikfout, moet uiteraard beoordelingsinstantie zijn. Inhoudelijk is echter de rol van Registerhouder onderwijsdeelnemer en het daarbij horende proces niet juist in dit model. De Onderwijsdeelnemer komt uit het proces *Administreren onderwijsdeelnemer* en de uitvoerder daarvan is de onderwijsorganisatie zelf. De stap verder (nl. *Registreren onderwijsdeelnemer*) is al uitgewerkt in het ketenprocesmodel Aanmelden en administreren onderwijsdeelnemer maar hoeft dus hier niet weergegeven te worden. In feite, vult Dennis aan, gaat de onderwijsorganisatie een ketensamenwerking met zichzelf aan.

BESLUITEN:

- Door de wijzigingen die zijn besproken en vastgesteld moeten de modellen nog op een aantal essentiële plekken worden aangepast. Hierdoor komt vaststelling in de Architectuurraad op 12 oktober te vroeg. De beoordeling van die aanpassingen zal in het QA-team van 28 november 2023 worden geagendeerd.

ACTIES (Beheerteam ROSA):

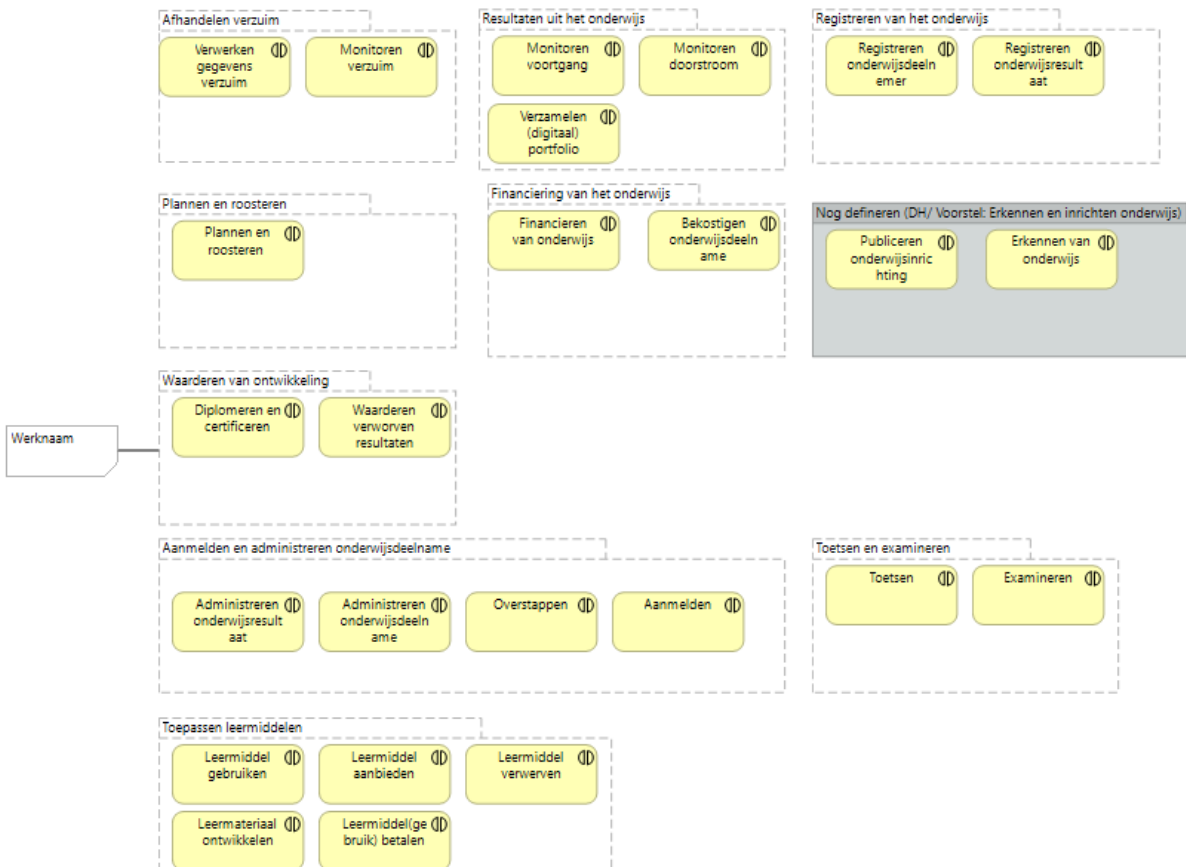
- De context Deelnemen aan het onderwijs (dat uitgewerkt is als ketenprocesmodel) heet nu Aanmelden en administreren onderwijsdeelnemer. Het ketenproces *Waarderen verworven resultaten* hoort in de context Waarderen van ontwikkeling thuis en niet in Registratie van het onderwijs.
- Uitleg van de modellen in tekst in de wiki opnemen en daar ook de discussie van het QA-team in verwerken. Veel van de uitgebreide beschrijvingen bij de ketenprocesstappen kunnen daar weer voor gebruikt worden.
- Beschrijving (Documentation in Archi) van ketenprocesstappen kan dan bondiger gemaakt worden (1 a 2 zinnen)
- Detailview: Aanpassing in model van de relaties Examenuitslag, Toetsresultaat, Leerresultaat. Examenuitslag is geen aggregatie van Toetsresultaten maar de uitkomsten van de processtap *Bepalen uitslag*. *Bepalen uitslag* maakt als processtap gebruik van de Toetsresultaten van de toetsen die relevant zijn binnen het examen. Een Examenuitslag kan wel gezien worden als Leerresultaat.
- Ketensamenwerkingsmodel: het ketenproces *Registreren onderwijsdeelnemer* en de bijbehorende rol horen niet in dit model thuis. De onderwijsdeelnemer is het gevolg van het ketenproces *Administreren onderwijsdeelnemer* met daarbij de rol Onderwijsorganisatie.

- Relatie op procesniveau tussen *Leermiddel gebruiken* (uit het ketenprocesmodel *Gebruik leermiddelen*), een aanduiding die nog aangepast zal gaan worden bijv. naar *Toepassing leermiddelen*) en *Toetsen* moet weer hersteld worden.

Ad 4c

Afbakenen contexten (toepassingsscenario's) en prioritering uitwerken tot ketenprocesmodellen

Het doel van ketenprocesmodellen (er zijn er nu drie uitgewerkt) is om een aantal ketenprocessen in samenhang te beschrijven. Een ketenprocesmodel representeert een [toepassingsscenario](#), zoals we die in het ROSA metamodel onderkennen als een van de representaties van het modelement [scenario](#). De keuze voor de uitwerking en de afbakening van een ketenprocesmodel is geen exacte wetenschap. De uitwerking is grotendeels vraaggestuurd, dus als er behoefte is om meer inzicht te krijgen. De afbakening is onder meer afhankelijk of er voor bepaalde samenhangende ketenprocessen ketenvoorzieningen of afsprakenstelsels zijn of worden ontwikkeld, waarbij het voor de stakeholders duidelijk moet worden hoe die voorzieningen en afspraken zich tot de in scope zijnde processen verhouden.

In de ketenprocesmodellen is een van de views de zogeheten in-context-view die zijn bedoeld om ketenprocessen te relateren met andere ketenprocessen die zowel binnen als buiten het ketenprocesmodel vallen (in-context-view). Die contexten zijn in de view in dit verslag hierboven weergegeven. Contexten zijn ook te beschouwen als toepassingsscenario's (ze zijn afgebeeld als de grijze blokken in het in-context model) en kunnen reeds uitgewerkte ketenprocesmodellen zijn, maar

ook nog voorlopige afbakeningen. Die zijn niet lukraak gekozen en afgebakend, maar ze zijn wel voorlopig en op hoofdlijnen uitgewerkt. Qua naamgeving maar ook qua afbakening kunnen die nog wel eens gaan veranderen als we er nadere analyse en modellering op los laten.

Om in te haken op het laatste, er is in het Beheerteam ruimte gekomen voor het uitwerken van nieuwe ketenprocesmodellen. Aan het QA-team derhalve de vraag of er vanuit hun perspectief hiervoor wensen zijn.

Reacties QA-team

- Bij DUO speelt bij bijvoorbeeld Emrex, een internationale ontwikkeling in het ho dat diplomagegevens over de grens worden uitgewisseld. Soms doet de overheid dat (bijv. DUO) soms ho-instellingen zelf. DUO weet in het ho alleen maar dat er een diploma is gehaald maar er is in andere landen ook veel behoefte aan meer inhoud (wat in die landen ook vaak, al of niet onder regie van de gebruiker, wordt vastgelegd. Een samenwerking tussen DUO en de ho-organisaties lijkt hier dus nodig. Het raakt volgens Mark de Jong sowieso het ketenproces *Administreren onderwijsresultaat* en wat hij noemt het “waarderen van kleinschalige leerresultaten” (wat leidt tot bijvoorbeeld microcredentials). De uitwerking van een dergelijk toepassingsscenario gaat ook over het volgen van onderwijs bij verschillende onderwijsaanbieders, op verschillende locaties etc, en daar ook resultaten behaalt, is iets wat ook in het mbo en zelfs het funderend onderwijs speelt. Vanuit de flexibilisering van het onderwijs (een belangrijk thema in de doelarchitecturen MOSA, HOSA en ook in de FOSA die nu in de steigers staat) vormt dit een uitdaging vwb ketensamenwerkingen, gegevensuitwisselingen en toegang. Hier wordt aan toegevoegd dat met name in Npuls die ook als onderwerp op de agenda staat en er nog volop wordt gediscussieerd hoe dit in te vullen. Bram vult aan dat de voorgestelde uitwerking past bij de uitdaging die we zijn aangegaan om samenhang te creëren tussen architectuurontwikkelingen in de Groeifondsprogramma’s. Ook al zijn we niet in de positie om precies voor te schrijven hoe iets te implementeren moeten we wel gesprekspartner zijn en als het even kan modellen op te leveren die helpen om die discussie te stroomlijnen en te relateren. Het ketenprocesmodel zoals we dat nu tussen onze wimpers door zien zal zich uitstrekken over ketenprocessen die tot verschillende [ketendomeinen](#) behoren (organisatie van het onderwijs, deelname aan het onderwijs etc.).
- Verder kan de afstemming met DUO over de contexten [Financieren van het onderwijs](#) en [Registreren van de onderwijsdeelnemer](#) leiden tot het verder uitwerken van die contexten tot wellicht een volledig ketenprocesmodel, waarbij de kanttekening geplaatst moet worden dat het niet de eigen processen van DUO alleen (hoeven te) zijn, want bijvoorbeeld bij [Financieren van het onderwijs](#) gaat het niet alleen om overheidsbekostiging maar ook om het betalen door de onderwijsdeelnemer zelf of door het bedrijf waar die voor werkt.
- Eerder is al eens het toepassingsscenario [Afhandelen verzuim](#) genoemd om verder uit te werken. Dat scenario is qua ketenprocessen en uitwisselingen heel verschillend per werkingsgebied (po, vo, bve, ho). Waar in het ho er nauwelijks sprake is van een vorm van ketensamenwerking is in het funderend onderwijs de leerplicht een belangrijk aanjager voor het uitwisselen van gegevens en samenwerking. Voor het mbo is dat maar ten dele relevant maar daar speelt de samenhang tussen verzuim en studiefinanciering een rol. Een overkoepelend ketenprocesmodel waarin alle werkingsgebiedspecifieke aspecten een plek hebben was eerder al als referentie gewenst.

BESLUITEN:

- Prioriteit bij het uitwerken van een scenario tot ketenprocesmodel ligt bij “deelname en behalen resultaten bij verschillende onderwijsorganisaties”.
- Afhankelijk van de uitkomsten van de afstemming met DUO kunnen de contexten Financiering van het onderwijs en Registreren van de onderwijsdeelnemer ook tot ketenprocesmodellen worden uitgewerkt.
- Anders zou het Afhandelen verzuim een volgende kandidaat kunnen zijn.

ACTIES:

- Voorstellen worden aan de Architectuurraad van 12 oktober 2023 voorgelegd.

5. Voortgang architectuurkaders, IV-domeinen, Toepassingspatronen

Er is geen tijd om het QA-team kort bij te praten over de uitwerking van het Toepassingspatroon Federatieve toegang. Remco vraagt de QA-teamleden of zij via de mail op- en aanmerkingen die zij hebben op de structuur van de uitwerking met hem en het team te delen. Dus nog niet op de inhoud zelf, dat is nog in ontwikkeling en zal eerst in de werkgroep Toegang nog nader worden.

ACTIES:

- Op- en aanmerkingen op de structuur van de uitwerking van Federatieve toegang met Remco en het QA-team delen voor 23 oktober (alle QA-teamleden)

6. Werkvoorraadoverzicht / lopende acties

Het werkvoorraadoverzicht staat op <https://rosa.wikixl.nl/index.php/Werkvoorraadoverzicht>.

De voortgang op een aantal geprioriteerde Epics is reeds aan de orde geweest en ook de nieuw uit te werken ketenprocesmodellen zijn besproken (die bij positief besluit van de AR aan de werkvoorraad zullen worden toegevoegd). Er zijn geen opmerkingen over andere onderdelen en ook geen andere wensen tav de prioritering.

Lopende acties uit voorgaande QA-team overleggen

KOI Model:

- Onderbouwing voor de vraag: *Welke criteria er gelden voor de keuze van de objecten, want er zijn natuurlijk meer bedrijfsobjecten die in het onderwijs een rol spelen. Welke logica zit achter de keuze van de objecten* (Redactieteam ROSA Begrippenkader)

Ketenprocesmodellen:

- Joeri gaat met Wilco en Dennis een view maken waar de relatie met referentiecomponenten wordt gelegd.

Architectuurkaders:

- Remco/werkgroep Toegang: verplaatsen ontwerpprincipie Afsprakenstelsel voor toegang naar architectuurprincipie Afsprakenstelsel.
- Remco gaat de doorklikfunctie in het metamodel-blokje bovenaan elke pagina duidelijker maken (niet uitgegrisd maar iets anders).
- Joeri en Remco gaan aanpak voor ROSA-scans definiëren die rekening houdt met de iteraties van de ontwerpgebieden en andere architectuurkaders.